

‘PAPIEREN STAPPENPLANNEN ZIJN VERLEDEN TIJD’

*Innovatieve producten, inspirerende projecten, succesvolle ideeën: om de twee jaar looft lvc4 (inmiddels LECSO) een prijs uit voor het **pittigste project**. De hoofdprijs? Eeuwige roem, in de vorm van een videopresentatie. Er zijn drie projecten genomineerd. De tweede nominatie wordt toegekend aan **sociaal op stap (sos)**. Het Landelijk Netwerk Autisme (LNA), de CED-groep en het KNP Mooiste Contact Fonds bundelden hun krachten om jongeren met een autistische stoornis wegwijs te maken in het sociale verkeer. Zo ontwikkelden ze onder andere een APP. Projectleider **Sylvia Hasper** introduceert deze handige applicatie.*

APPLICATIE

We kennen ze allemaal, die smileys die vaak ergens in een mailtje verstopt zitten. Soms kijken ze ook wel eens somber, of zelfs boos. Emoticons worden ze ook wel genoemd. Voor de meesten onder ons zijn het overbodigheden die niet veel toevoegen aan de boodschap. Voor 1 op de 100 mensen zijn deze emoticons echter zeer belangrijk. Deze 1 procent heeft dan ook een vorm van autisme.

Op ‘De Ark’ in Gouda, een school voor speciaal onderwijs, zie je overal smileys. Aan de muur, op de schooltafeltjes, op kasten etc. De middelbare scholieren hier zijn autistisch en hebben daarnaast vaak ook een verstandelijke beperking. Hierdoor kunnen ze minder makkelijk lezen en zijn ze vaak zeer afhankelijk zijn van beeldtaal. ‘Autisme heeft vooral te maken met een stoornis in de informatieverwerking’, vertelt Sylvia Hasper, projectleider van het Landelijk

Netwerk Autisme (LNA). Met behulp van een heldere PowerPoint presentatie legt ze 30 vrijwilligers uit wat er mis gaat in de hersenen van mensen die lijden aan een autisme spectrum stoornis. Haar toehoorders werken bij KPN. Zij zetten zich in als vrijwilliger voor het ‘KPN Mooiste Contact Fonds’. Dit fonds ontwikkelde samen met het LNA en met de CED Groep het project Sociaal Op Stap (SOS), dat mensen met autisme voorbereidt op sociale situaties. Zo is er een applicatie gelanceerd voor de computer en de telefoon. Jongeren met autisme kunnen met behulp van deze APP stappenplannen opvragen die hen helpen bij moeilijke sociale situaties. Ook is er een lessenspakket met 7 introductielessen om te leren omgaan met de website en de applicatie: 19 themalessen voor de onderbouw en 10 lessen over stage en werk. De vrijwilligers gaan vandaag aan de leerlingen van ‘De Ark’ uitleggen hoe de materialen werken.

De Pittigste Prijs 2011

Nominatie #2

Sociaal op stap

LETTERLIJK

‘Mensen met autisme herkennen geen emoties’, vertelt Sylvia Hasper in een praktijklokaal van het schoolgebouw. ‘Ze kunnen net zo goed naar een autoplaatje kijken als naar een foto met daarop een boze man. Hun hogere hersengedeelte, dat informatie verwerkt, maakt geen verbinding met dat gedeelte van de hersenen dat emoties verwerkt. Daarbij letten ze vooral op details en zien ze geen geheel.’ In de praktijk betekent dit dat mensen met autisme bijvoorbeeld veel moeite hebben met communicatie en non-verbale signalen nauwelijks opvangen. Ze nemen taal letterlijk. Als een docent tegen hen zegt: ‘Ik kan jullie wel achter het behang plakken’ zouden zij niet begrijpen dat de leerkracht dit figuurlijk bedoelt. Sociale vaardigheden zoals vrienden maken, naar een begrafenis of huwelijk gaan, of bijvoorbeeld een compliment geven wordt voor deze leerlingen erg ingewikkeld. Een ander struikelblok is vaak het gebrekkige vermogen om zich emotioneel in te leven in iemand. Troosten is dan bijvoorbeeld geen vanzelfsprekende sociale vaardigheid.

‘DANKJEWEL’

Sociaal Op Stap probeert hier verandering in te brengen. Voordat de vrijwilligers van KPN samen met een aantal leerlingen van De Ark gaan oefenen met de virtuele stappenplannen, krijgen ze te horen met welke leerling ze vandaag optrekken. Bij elke scholier hoort een eigen ‘gebruiksaanwijzing’. Op een stencil staan kort enkele aandachtspunten zoals de manier waarop de leerling communiceert. De vrijwilligers weten zo beter hoe ze de kinderen vandaag kunnen helpen. De kennismaking begint met een korte lunch. Als ze elkaar iets beter hebben leren kennen, gaan ze aan de slag in één van de klaslokalen. In het lokaal van juf Kelly zijn drie duo’s bezig achter de computer. Op de gebruiksaanwijzing van één van de kinderen, Marieke, staat als aandachtspunt: ‘Marieke vindt het moeilijk om aan te geven dat ze iets niet begrijpt. Ze zal zeggen dat ze het wel begrijpt, terwijl dat niet zo is. Dit is voor ‘vreemden’ niet te doorbreken. Daarom zoveel mogelijk open vragen

stellen, zodat ze moet vertellen wat de verhandelingen zijn.’ Haar vrijwillige begeleider doet zijn best en helpt haar met het gebruiksklaar maken van de nieuwe telefoon. Marieke kijkt erg blij als juffrouw Kelly vertelt dat ze de mobiele telefoon mag houden. Op deze Smartphone’ oefent ze nogmaals met het maken van een stappenplan. Samen met haar KPN-begeleider oefende ze al op de computer. Nu moet het ook lukken met haar nieuwe gadget. Het stappenplan dat ze beiden doorwerken heet: ‘Complimenten krijgen’. Hierin wordt stap voor stap uitgelegd hoe ze een plan kan invoeren in haar telefoon. Er worden foto’s ingevoerd en tekst ingesproken. Als ze nu bijvoorbeeld een complimentje van een klasgenoot krijgt, zal ze beter weten hoe ze moet reageren. Hardop ‘dankjewel’ zeggen is volgens Mariekes begeleider een goede reactie. Hij spreekt het keurig in, in haar mobiele telefoon. De stappenplannen worden zo aangepast voor eigen gebruik. Om een goede referentie te hebben over verschillende sociale situaties zijn er op de database van de website (www.sociaalopstap.nl) 260 sociale verhalen te vinden die verdeeld zijn over uiteenlopende sociale thema’s.

ZOLDERKAMER

Van de 32 scholen die verbonden zijn met het PASSER-platform (expertiseplatform Passend Onderwijs voor leerlingen met autisme), zijn, sinds de lancering in november 2010, inmiddels 15 scholen actief bezig met het project. Sylvia Hasper ontving sindsdien veel positieve reacties: ‘Met deze applicatie leren we mensen al op jonge leeftijd omgaan met sociale situaties en kunnen we ze beter voorbereiden op stage en werk. Veel jongeren met autisme blijven niet voor niets bij hun ouders wonen. Vaak alleen op een zolderkamer, zonder dat hun maatschappelijke potentieel wordt aangeboord. Vergeet niet dat 190.000 mensen autisme hebben hier in Nederland. Gelukkig zijn de papieren stappenplannen verleden tijd aan het worden. Nu kunnen velen zich overal redden uit moeilijke situaties door hun gewoon hun telefoon er bij te pakken!’.

Pittigste Project 2011

Innovatieve producten, inspirerende projecten, enthousiaste ideeën, creatieve activiteiten, bewonderenswaardige successen: er gebeuren prachtige dingen in cluster4! Om deze positieve ontwikkelingen meer voor het voetlicht te brengen looft de lvc4 (inmiddels LECSO) eenmaal per twee jaar een prijs uit voor het meest bijzondere project of product... kortom voor het pittigste project!

Uit de inzendingen is door de jury een shortlist van drie kanshebbers samengesteld. Deze worden middels een korte presentatie op de

website en via emailing aan het veld gepresenteerd. De jury maakt een gemotiveerde keuze waarna de winnaar bekend wordt gemaakt op Hét Congres van **24 november 2011**.

Eeuwige roem!

Van het winnende project wordt een videopresentatie gemaakt, die wordt verspreid onder de leden en andere relevante organisaties. Er wordt een persbericht verstuurd en de presentatie zal op de website te zien zijn.

Meer informatie: www.lvc4.nl/read/pittigeprijs